

Moravská zemská knihovna – historie Hudebního oddělení

Hudební oddělení Moravské zemské (tehdejší Zemské a universitní) knihovny bylo založeno roku 1941. Jeho prvním vedoucím se stal muzikolog Leoš Firkušný, po kterém roku 1945 převzal vedení Karel Vetterl. Ten byl v letech 1948–1953 také ředitelem Universitní knihovny.

Hudební oddělení převzalo roku 1941 pod svou správu veškeré hudebniny z fondu knihovny. Zásadní akvizicí se však roku 1945 stala brněnská půjčovna hudebnin Carla Winikera, která byla do knihovny převedena coby německý konfiskát. Několik tisíc hudebnin z Winikerovy půjčovny, rukopisů i tisků, bylo poté zpracováváno během dalších čtyř desítek let a stalo se základem dnešního fondu hudebnin v MZK.

V letech 1953–1961 vedl Hudební oddělení muzikolog a skladatel Zdeněk Zouhar (1927–2011). Díky svému zájmu o tvorbu Bohuslava Martinů získal do fondu opisy jeho skladeb. Zouhar byl s Martinů v písemném kontaktu a některá jeho díla uvedl ve světové premiéře (písňový cyklus *Petrklíč* či kantátu *Otvírání studánek*). Ve velké studovně Universitní knihovny pořádal Zouhar od roku 1954 cykly koncertů a hudebních pořadů, na kterých uváděl kromě skladeb Bohuslava Martinů také díla tehdy současných autorů i skladby starších období (uvedl např. všechny smyčcové kvartety Josefa Haydna). Organizaci těchto pořadů po něm převzal jeho spolupracovník a od roku 1961 nástupce ve funkci vedoucího Hudebního oddělení Vladimír Telec, který v této činnosti pokračoval až do roku 1975. Po něm nastoupila do Hudebního oddělení, který tehdy dočasně změnil jméno na Hudební úsek, muzikoložka Jaromíra Trojanová, která se věnovala především tvorbě bibliografií a soupisových prací. V letech 1986–1997 vedla oddělení Eliška Štaudová a po ní do roku 2016 Štěpánka Studeníková, která se zasloužila o zkatalogizování fondu do systému Aleph – nejen hudebnin, ale též zvukových nosičů, pro které knihovna získala počátkem 90. let právo povinného výtisku.

Po přestěhování Moravské zemské knihovny do nové budovy na ulici Kounicově 65a, kde sídlí dodnes, změnilo Hudební oddělení opět svůj název a stalo se Hudební knihovnou MZK. Jeho fondy hudebnin byly rozděleny: všechny hudební rukopisy a s nimi staré tisky do roku 1850 přešly pod správu Oddělení rukopisů a starých tisků, novější tisky a zvukové nosiče jsou naproti tomu součástí běžného fondu. Veřejnosti slouží Hudební koutek ve studovně humanitních věd, kde je dostupná základní literatura (lexika, přehledové publikace, tematické katalogy) a aktuální čísla časopisů. K dispozici je také elektrické piano.

Od roku 2021 se z Hudební knihovny stalo opět Hudební oddělení. Počet jeho pracovníků se v letech 2016 – 2021 rozrostl na čtyři: Irena Veselá (vedoucí od roku 2021), Jana Franková, Pavel Sýkora, Vlastimil Tichý. Věnují se především vědecko-výzkumné činnosti a tvorbě publikačních výstupů. V rámci MZK prezentují svůj výzkum především prostřednictvím výstav. Přispívají do výstavního cyklu Oči Brna, v němž představují jednotlivé hudební osobnosti. Jana Franková se ve své výstavní činnosti specializuje na témata propojující českou a francouzskou hudební historii. Přitom spolupracuje s Francouzskou národní knihovnou.

Informace k fondu hudebnin v MZK viz: <https://www.mzk.cz/hudebniny>

Informace k publikačním výstupům pracovníků Hudebního oddělení MZK a k online výstavám viz: <https://www.mzk.cz/odborne-cinnosti/publikacni-cinnost/publikace>